

Nieuws van Zuid

Berichten van de Zuidelijke Afdeling van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde,

Nr. 1 (dec. 2020)

Peter Winkels, stukje bij beetje

Onlangs verscheen bij uitgever Jon Winkels de verhalenbundel *Leven, stukje bij beetje. Herinneringen*, geschreven door Peter Winkels, tot voor kort bestuurslid van de Zuidelijke Afdeling van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde. De verhalen in *Leven, stukje bij beetje* vormen grotendeels de autobiografische neerslag van een bestaan in Limburg, letteren en media. Onderwerpen die Peter Winkels daarbij aansnijdt, zijn onder meer het ervaren van een dorpsgevoel, vaderlijke voetbalmijmeringen, toevallige omstandigheden en treinreizen van een Limburger die zijn regio altijd heel veraf maar ook dichtbij wilde hebben. In het besef van zijn naderend einde, wisselt de auteur relativering af met passie, weemoedige stemmigheid met lustige luim en een beperkte toekomst met een levendig verleden.

‘Opgroeien in Zuid-Limburg, jaren zestig, betekende vooral een aards besef. Alles om me heen had met de grond, met aarde, te maken. De boeren van Welten bewerkten hun akkers en zij hoedden hun boomgaarden en beesten. In de verte domineerden de schachtblokken en schoorstenen van de Oranje-Nassau I. Diep onder de grond werd de welvaart aangeboord. De mijn was overal. Je hoorde haar dag en nacht; je voelde haar bijna altijd trillen.’

Peter Winkels was twintig jaar leraar Nederlands en culturele vorming en werkte daarnaast voor onder andere het Kunsthistorisch Centrum Amsterdam, TROS-radio, Omroep Limburg/L1, Opera Zuid, Dagblad De Limburger en TV Limburg. Als lid van commissies, jury's en andere overlegstructuren, was hij nauw betrokken bij het culturele leven in zijn geboortestreek. Daarvoor werd hij in 2017 geridderd.

Leven, stukje bij beetje. Herinneringen, Uitgeverij Jon Winkels, gebonden, 125 pag., € 17,50

Het boek is in een aantal Limburgse boekhandels te verkrijgen, of te bestellen bij de uitgever door een email te sturen naar 5231hb85@ziggo.nl

Oud Maastrichts, in boek en beeld

Afgelopen week werd de lezing ‘Aajd Mestreechs / Oud Maastrichts’ van Lou Spronck opgenomen. In maart verscheen bij Veldeke (Maastricht) het nieuwe boek van Lou Spronck: *Van Sermoen tot Percessie*. Het boek kost slechts € 25,-. Centraal daarin staan alle Maastrichtse dialectteksten uit de periode 1770-1840, die in druk of in handschrift bewaard zijn gebleven. Iedere tekst is voorzien van informatie over de cultuurhistorische achtergrond en opmerkingen over taalkundige bijzonderheden. In zijn lezing vertelt Lou Spronck eerst kort iets over de geschiedenis van het Nederlands en het Maastrichts. Ook belicht hij de positie van het Frans in de stad in de 18e en 19e eeuw. Vervolgens gaat hij dieper in op een van de Oud-Maastrichtse teksten die hij in zijn boek bespreekt.

De lezing kunt u beluisteren via de website van het Koninklijk Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap:

https://www.youtube.com/watch?v=sM_Jlj25nUA&ab_channel=KoninklijkLGOG

Vragen over de lezing kunt u sturen naar: spronck@hetnet.nl.

Pandemie in Maastricht

Verschenen: 'De moeder van de Kommel', Ad van Itersons bewerking van de autobiografie van de Maastrichtse kloosterstichteres Elisabeth Strouven (1600-1661), met illustraties van Christiane Steffens. Zie het bijgevoegde omslag. De uitgever is Panchaud, Amsterdam. Op sommige boekensites wordt Elisabeth Strouven als auteur vermeld, op andere Ad van Iterson.

De pest eist een hoofdrol op in het turbulente levensverhaal van Elisabeth Strouven, geboren in Maastricht in 1600. Tijdens haar leven telde de stad liefst acht pestjaren. Elisabeth was niet bang voor de builenpest of welke ziekte ook. In haar schamele huisje en later in haar klooster op de Kommel verzorgde zij iedereen die aanklopte. Ze ontfermde zich zelfs over 700 Spaanse soldaten die in het veld buiten de vestingmuur lagen. De eigenzinnige Elisabeth Strouven was een succesvol religieus onderneemster. Ze werd gekweld door haar angst voor God en afkeer van de duivel, maar aan haar roeping twijfelde ze geen seconde. Ze stond midden in het leven, hielp, verzorgde, volhardde, bleef trouw. Gaandeweg werd de eenvoudige schoenmakersdochter een naam in de stad: meisjes volgden haar naar het klooster, mannen vielen voor haar op hun knieën. Van geen andere katholieke vrouw is zo'n diepgravend zelfonderzoek bewaard gebleven als dat van Elisabeth Strouven. De autobiografie van deze 'charismatische anti-heilige' (Florence Koorn) verschijnt nu voor het eerst in boekvorm, door Ad van Iterson bewerkt voor de lezer van nu, en rijk geïllustreerd door Christiane Steffens. Nuchter en extatisch — zo klinkt de stem van 'De moeder van de Kommel'!

Het boek is te koop in de boekhandel. In Maastricht zijn dat De Tribune en Dominicanen.

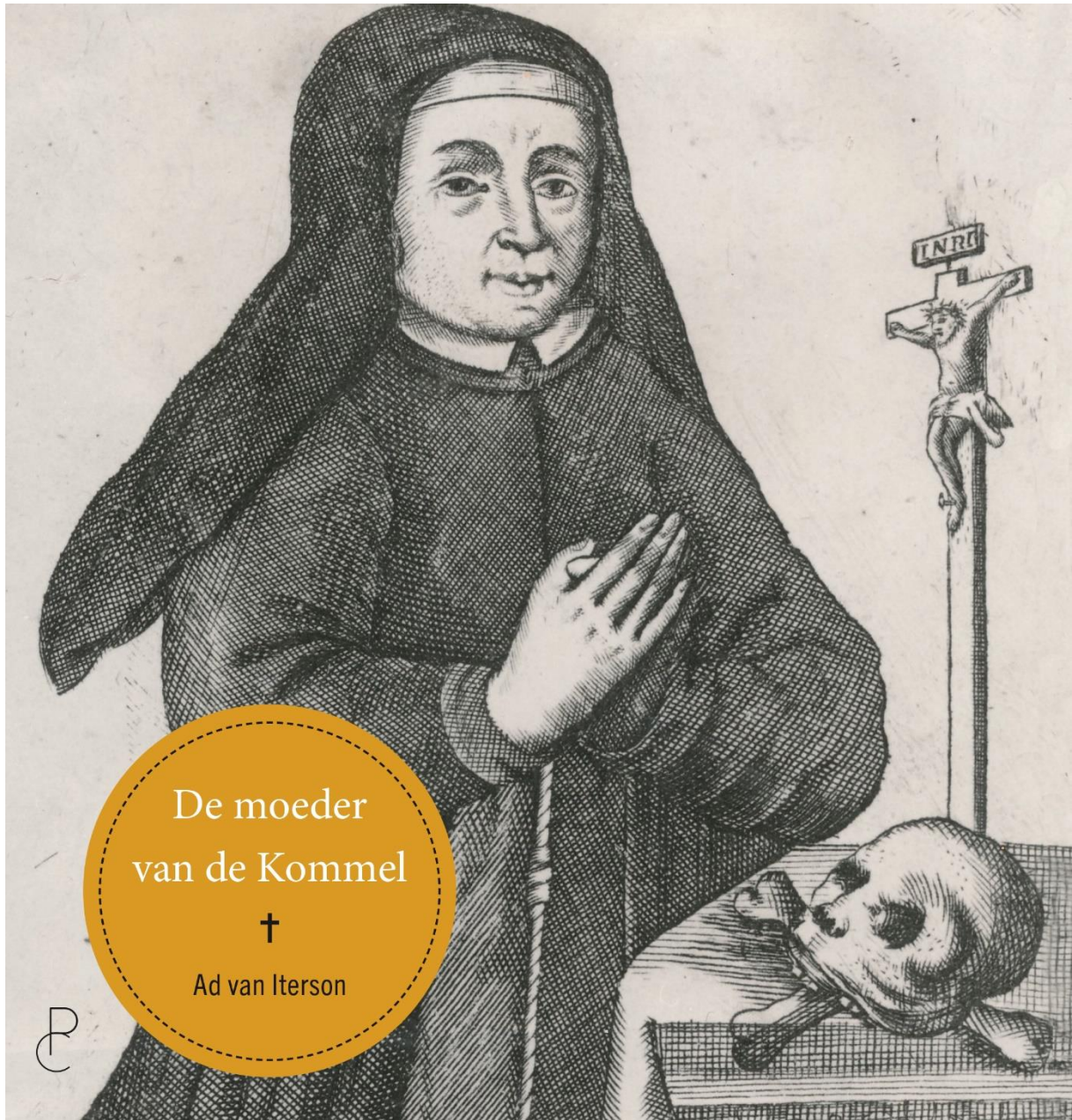
Het Nijmegengevoel

Onlangs verscheen *Het Nijmegengevoel. Een naoorlogse stadsgeschiedenis*, geschreven door Dolly Verhoeven. Vantilt tekende voor de uitgave.

Nijmegen heeft een eigen uitstraling en een eigen karakter. Toch is het niet eenvoudig onder woorden te brengen wat de stad zo bijzonder maakt. Wat bepaalt het Nijmegengevoel? Is dat de gehechtheid aan het landschap en aan iconische gebouwen als de Stevenstoren? Is het de liefde voor het Nimweegs, de trouw aan NEC? Zijn het de vele studenten en de linkse bestuurscolleges? Of spelen heel andere zaken een rol?

Op zoek naar het Nijmegengevoel sprak de auteur met tientallen Nijmegenaren die in de afgelopen decennia een rol hebben gespeeld in het stedelijk leven. Deze gesprekken gingen over hun herinneringen aan de stad en over hun eigen Nijmegengevoel. Samen vormen de verhalen een verrassende en tegelijkertijd herkenbare geschiedenis van het naoorlogse Nijmegen.

Het Nijmegengevoel schetst in tien hoofdstukken het gelaagde karakter van de stad, beginnend met het zwaar geschonden naoorlogse Nijmegen en eindigend met de bescheiden maar ook trotse stad van nu. Daarnaast laten meer dan honderd chronologisch gerangschikte foto's zien hoe het openbare leven in Nijmegen in de afgelopen 75 jaar is veranderd.

Multimediaal project Besmette Stad

Mens en cultuur zijn deze dagen goeddeels naar het internet verhuisd. In het multimediale project *Besmette Stad* van DeBuren geeft een keur aan Vlaamse en Nederlandse kunstenaars een artistiek antwoord op de coronacrisis.

Detail uit *Besmette Stad* © Dieter de Schutter

Bezette Stad

Honderd jaar geleden verwerkte de Vlaamse dichter **Paul van Ostaijen** vanuit een zelfgekozen quarantaine in Berlijn zijn ervaringen van de Eerste Wereldoorlog in *Bezette Stad*. De bundel is vooral bekend van slogans als 'Boem paukeslag' en van beelden zoals het woord 'zeppelin' in de vorm van een zeppelin. Zijn bundel geldt internationaal als een van de belangrijkste modernistische literaire werken en verscheen in meerdere talen.

Besmette Stad

In het multidisciplinaire project *Besmette Stad* geven meer dan zestig kunstenaars antwoord op de vragen die ook aan de basis lagen van Paul van Ostaijens bundel. Ze volgen de chronologie van *Bezette Stad* en vragen zich af hoe wij ervoor staan aan het begin van het derde decennium van de eenentwintigste eeuw. Hoe weerstaan we het woekerende virus dat onze maatschappij zo plots en zo snel in haar voegen doet kraken? Hoe komen we uit deze crisis en waar verlangen we dan het meest naar?

Via www.besmettestad.eu kunt u binnenstappen in de leesateliers van **Matthijs de Ridder**, biograaf van Paul van Ostaijen, en rondwalen door de straten van de stad. In iedere wijk vindt u een gedicht van Paul van Ostaijen en de reacties hierop van hedendaagse kunstenaars, zoals Ilya Leonard Pfeijffer, Mauro Pawlowski, Jeroen Olyslaegers, Annelies Verbeke, Spinvis en Koen Broecke